

Corvinus-kutatás: új algoritmus az egészség mérésére

Budapest, 2022. július 14.

Úttörő szemlélettel az elfogadható egészség mérőrendszerét dolgozták ki a Corvinuson. Az új módszer lehetővé teszi, hogy jobban megismerjük, milyen egészségproblémákat tartanak elfogadhatónak az emberek különböző életkorokban. Ez a jövőben elősegítheti, hogy a döntéshozók finanszírozási döntések során a tünetek súlyosságát és a beteg életkorát egységes elvek szerint vegyék figyelembe.

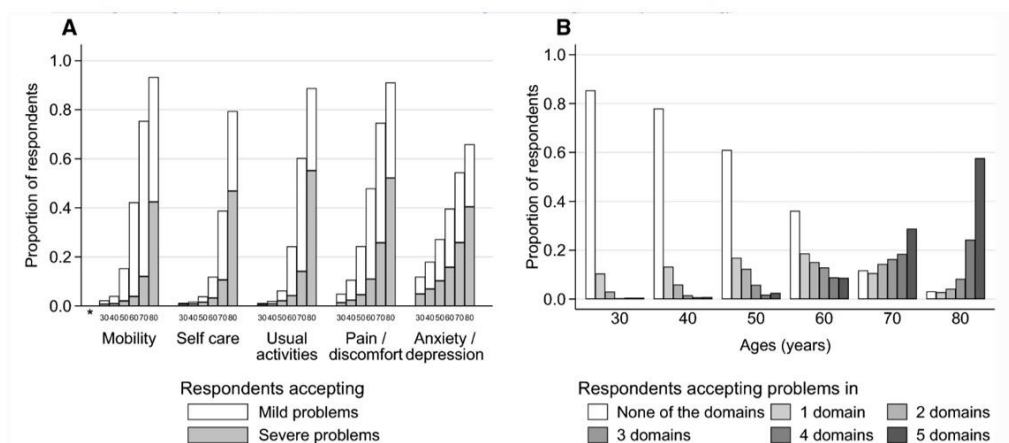
A források korlátozottsága miatt az állam nem tud minden új gyógyszert, kezelést és terápiát egyforma mértékben támogatni, mivel az egészségügyre fordítható források semelyik országban sem állnak korlátlanul rendelkezésre. Ezért az egészségügyi közgazdászok feladata, hogy a döntéshozók számára értékeljék az egyes terápiák hasznosságát. Ehhez a különböző terápiák által elért javulást (egészségnyereséget) és azok alkalmazásának költségeit és az egyéb társadalmi hatásokat (pl. munkaképesség, családon belüli terhek) egységes keretben kell számszerűsíteni. A figyelembe vett társadalmi szempontok, a döntéshozatal folyamata országonként változó, de a döntéseknek minél inkább összhangban kell állniuk a társadalom preferenciáival. A jelenleg használt módszerek az egészségnyereséget egyformán mérik az egyén korától és a tünetek súlyosságától függetlenül. Például az, ha egy kezelés hatására egy mérsékelt járási probléma vagy súlyos fájdalom megszűnik, az azonos mértékű egészségnyereségnek számít, függetlenül attól, hogy egy idős vagy fiatal, vagy egy enyhe vagy súlyos betegnél jelentkezett. Ugyanakkor kutatások kimutatták, hogy a szűkös erőforrások elosztása esetén az emberek az életkor és a tünetek súlyossága alapján más-más prioritással vennék a figyelembe ugyanazt a javulást. Kutatások arra is felhívták a figyelmet, hogy az emberek bizonyos egészségproblémákat az életkor előrehaladtával elfogadhatónak, a normál öregedés részének tekintenek.

Az egészségügy finanszírozása során a források igazságos elosztásának fő elvei más-más arányban érvényesülnek az egyes országok gyakorlatában. Egyes irányzatok az egyenlőséget, mások a hatékonyságot vagy a rászorultság mértékét tartják a legfontosabb szempontnak. Vannak azonban olyan, a gyakorlatban kevésbé elterjedt elméletek is, amelyek szerint az a legfontosabb, hogy a forrásokból mindenkinek a szükségletei kielégítéséhez mérten elegendő jusson. Ez alapján felmerül a kérdés, hogyan lehetne az új terápiák finanszírozása során fő prioritásként azt az elvet követni, hogy minél több ember az életkorának megfelelő elfogadható egészségi állapotba kerüljön. A kérdés megválaszolásához először pontosan mérhetővé kell tenni, hogy különböző életkorokban milyen egészségi állapotokat tartanak elfogadhatónak az emberek. A Corvinus Egyetem és az Óbudai Egyetem kutatói ennek méréséhez világelsőként új módszert dolgoztak ki, amely egy adaptív kérdezési algoritmuson és a hozzá társuló becslési modellen alapul.

A Corvinus-kutatók az egészséggazdaságtani elemzések során az egészségnyereség mérésére leggyakrabban használt kérdőívet vették kutatásuk kiindulópontjául. Ez a különböző súlyosságú problémákat az életminőség szempontjából legfontosabb öt területen méri: a mozgékonyosság, az önellátásra való képesség, a szokásos tevékenységek elvégzésének nehézsége, a fájdalom és rossz közérzet, valamint a szorongás és lehangoltság dimenzióin. A különböző súlyosságú problémák és a különböző életkorok lehetséges kombinációinak száma így olyan sok, hogy azok elfogadhatóságát a lakosság körében megfelelő pontossággal felmérni rendkívül költséges és bonyolult feladat lenne.

A kutatók ezért adaptív algoritmust alkalmaztak, amelynek köszönhetően az összes felmérni kívánt kombinációból kiválasztható az a néhány kérdés, amellyel már jól megismerhetők az adott egyén preferenciái. Bizonyos kérdésekre a válasz ugyanis már a korábbi válaszok alapján kikövetkeztethető. Ha egy probléma elfogadható az egyén szerint 30 éves korban, akkor vélhetően 60 éves korban is az lesz. Ha viszont 80 éves korban sem fogadható el az adott állapot, akkor valószínűleg 30 évesen sem lesz az. Az algoritmus így a megadott információkból automatikusan megválaszol néhány kérdést, és csak azokat a kérdéseket teszi fel, ahol még információhiányt tapasztal. Az adaptív algoritmus – bár drámai módon megnöveli a kérdezés hatékonyságát – önmagában alkalmazva a lakossági becslések eredményét torzíthatja. A kérdező algoritmushoz társuló becslési modell ezt a torzítást kiküszöböli, amelynek köszönhetően az új módszer elsőként szolgáltat teljes körű és kellően pontos becslést arról, hogy az általános lakosság milyen arányban tartja elfogadhatónak egyes életkorokban az egészségi problémák különféle kombinációit.

Hermann Zoltán és Zrubka Zsombor, a Corvinus Egyetem és egyben az Óbudai Egyetem kutatói a *European Journal of Health Economics* lapban jelentették meg publikációjukat. A teljes kutatás itt olvasható: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10198-021-01424-8>.

A) Azon válaszadók aránya, akik a külön értékelésben elfogadják az adott értékelendő területen - mozgékonyosság, az önellátásra való képesség, a szokásos tevékenységek elvégzésének nehézsége, a fájdalom és rossz közérzet, valamint a szorongás és lehangoltság - felmerülő enyhe (fehér) vagy súlyos (szürke) problémát az adott életkori sávban.
B) A válaszadók aránya a külön értékelésben a megjelenő problémákkal együtt elfogadhatónak értékelt területek száma és életkori bontás szerint.

Forrás: Hermann, Z., Péntek, M., Gulácsi, L. et al. Measuring the acceptability of EQ-5D-3L health states for different ages: a new adaptive survey methodology. Eur J Health Econ (2022). <https://doi.org/10.1007/s10198-021-01424-8>

Angol nyelvű mintakérdések az adaptív kérdőívből

A Separate evaluation (SE)

Mobility

Can you please indicate from which age onwards you consider problems with mobility acceptable?

	Age (years)						
	From 30 onwards	From 40 onwards	From 50 onwards	From 60 onwards	From 70 onwards	From 80 onwards	Never
Some problems walking about	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐
Confined to bed	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐

B Joint evaluation (JE)

Based on your previous answers, we would like to know if you consider some persistent health problems acceptable for a given age.

Please imagine the following age and health state and indicate if acceptable or not.

For 70 years of age, persistently, on average

Some problems in walking about	Is this health state acceptable? ☐ Yes ☒ No
No problems with washing or dressing oneself	
Some problems with performing one's usual activities	
Having moderate pain or discomfort	
Not being anxious or depressed	

A) Egyedi értékelés – mozgékonyág: Némi járási problémát és az ágyhoz kötöttséget mely életkortól tartja elfogadhatónak?

B) Közös értékelés a korábbi válaszok alapján: 70 éves életkorban elfogadhatónak tart-e némi járási problémát, a mosakodás, öltözködés problémamentességét, a szokásos tevékenységek elvégzésében tapasztalható némi nehézséget, a mérsékelt fájdalom vagy rossz közérzet meglétét, illetve a szorongás és a lehangoltág hiányát?

Forrás: Hermann, Z., Péntek, M., Gulácsi, L. et al. Measuring the acceptability of EQ-5D-3L health states for different ages: a new adaptive survey methodology. Eur J Health Econ (2022). <https://doi.org/10.1007/s10198-021-01424-8>

A Budapesti Corvinus Egyetemről

A Budapesti Corvinus Egyetem Magyarország vezető egyeteme az üzleti, menedzsment, közgazdasági és társadalomtudományi képzések területén. A 2019. július 1-től alapítványi fenntartásba került megújuló Corvinus középtávú célkitűzése, hogy Közép-Európában a legjobb felsőoktatási intézmények közé kerüljön. A Corvinus Egyetem budapesti és székesfehérvári kampuszán jelenleg csaknem 12 000 hallgató tanul, közel 15 százalékuk külföldi. Az intézmény világszerte közel 300 partneregyetemmel ápol szoros kapcsolatot. A Corvinus rendszeresen ér el előkelő helyezést a nemzetközi felsőoktatási rangsorokban, a régió első helyezettje lett az Eduniversal 2019-es kelet-európai üzleti képzési rangsorában, Vezetés és szervezés mesterképzésével pedig 2021-ben 12. alkalommal került be a Financial Times Masters in Management rangsorába, Európa 100 legjobb üzleti iskolája közé.

További információ:

Vajda Boglárka

Szenior PR-szakértő

+36 30 619 6633

boglarka.vajda@uni-corvinus.hu